

พัฒนาการของกิจกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นางพิภล บุณฺประเสริฐ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-578-176-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE DEVELOPMENT OF STUDENT ACTIVITIES
IN KASETSART UNIVERSITY**

Mrs. Pikul Boonprasert

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education**

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-176-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พัฒนาการของกิจกรรมนันทนาการในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดย

นางพิกุล บุญประเสริฐ

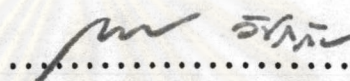
ภาควิชา

อุดมศึกษา

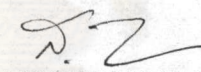
อาจารย์ที่ปรึกษา

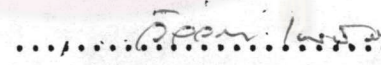
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

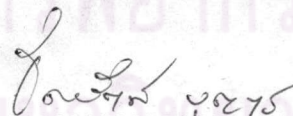
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชาภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชวีกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิศราทัศน์ บุญนุช)

พิบูล บุญประเสริฐ : พัฒนาการของกิจกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

(THE DEVELOPMENT OF STUDENT ACTIVITIES IN KASETSART UNIVERSITY)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.วัลลภา เทพัสคิน ณ อยุธยา, 306 หน้า. ISBN 974-578-176-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของกิจกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การจัดกิจกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมนิสิต จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการของกิจกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2486-2532 นั้น ช่วงแรกของการดำเนินงานกิจกรรม ยังไม่ได้กำหนดนโยบายแน่นอนจนถึงช่วง พ.ศ. 2529-2532 มหาวิทยาลัยมีนโยบายการจัดกิจกรรม เน้นให้มีการทบทวนปรับปรุงการจัดกิจกรรมนิสิตให้เป็นผลต่อการพัฒนานิสิต ทบทวนปรับปรุงหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม เพื่อทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ เน้นการพัฒนาบุคลิกภาพ และความเป็นผู้นำของกิจกรรมนิสิต ด้านวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตที่ต่างกันมากที่สุด คือ "เพื่อสร้างเสริมความสามัคคีในหมู่นิสิต" วัตถุประสงค์ที่เคยกำหนดไว้แต่ถูกตัดออกไปในระยะหลังคือ "เป็นแนวทางโดยยึดถือระเบียบ อาวูโส น้ำใจ ประเพณี" ด้านโครงสร้างการบริหารกิจกรรมนิสิตของมหาวิทยาลัยมีการปรับเปลี่ยน 5 ครั้ง ด้านโครงสร้างการบริหารกิจกรรมขององค์การนิสิตมีการปรับเปลี่ยน 6 ครั้ง พ.ศ. 2486-2520 ยังไม่แบ่งกิจกรรมออกเป็นประเภทอย่างชัดเจนมีรูปแบบเป็นกลุ่ม ชมรม องค์การนิสิต สภานิสิต สโมสรนิสิต จนถึงช่วงปี พ.ศ. 2521-2532 กิจกรรมได้แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมศิลปวัฒนธรรมชมรมใดสังกัดกิจกรรมประเภทใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์หลักของชมรมนั้น

อาจารย์และนิสิตมีความเห็นว่า นิสิตบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม คือ พัฒนาความสามารถทางทักษะสังคม ผลที่นิสิตได้รับจากการทำกิจกรรมคือ มีมนุษยสัมพันธ์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ คณะกรรมการนิสิตเป็นผู้กำหนดแผนงานในการทำกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่ กิจกรรมที่ทำเป็นการสืบทอดเจตนารมณ์ของรุ่นพี่ อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมมีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้ากับคนต่างวัยได้ นิสิตใช้จ่ายเงินกิจกรรมอย่างประหยัดและได้ประโยชน์ มหาวิทยาลัยให้ความสะดวกเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ และวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมนิสิต นิสิตมีปัญหาด้านความร่วมมือของนิสิตส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยต่อการจัดกิจกรรมมีน้อย

สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมนิสิต คือ ความสนใจของนิสิตและอาจารย์ การให้บริการความสะดวกด้านสถานที่ ช่วงเวลาว่างของนิสิต ความเอาใจใส่ของผู้บริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิต การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมนิสิต สภาพการเมืองซึ่งมีบางช่วงทำให้กิจกรรมชะงักและมีผลในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารกิจกรรมนิสิต ระบบเศรษฐกิจของประเทศและของนิสิต ตลอดจนความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายกิจกรรม

ภาควิชา อุดมศึกษา
สาขาวิชา อุดมศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต พิบูล บุญประเสริฐ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วัลลภา เทพัสคิน

PIKUL BOONPRASERT : THE DEVELOPMENT OF STUDENT ACTIVITIES IN KASETSART UNIVERSITY. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. WALLAPA S. DEVAHASTIN, Ed.D. 306 PP. ISBN 974-578-176-2

This research study which was conducted with the support of documentation, interviews, and questionnaires, was aimed at the studies of the present status and the development of student activities at Kasetsart University. It was also targeted at the organization of their activities and the environmental factors, inside and outside the University related.

The results revealed that there were various development within the period of 1943-1989. During the initial phases of student activities, there existed no specific policy. It was during 1986-1989 that the University issued its policy which required the re-examination of and the improvement on student activities and duties to be followed by student activity advisors. The former was to emphasise the benefit on students' growth; the latter an effective accomplishment of the task by advisors. The policy also added weight to personality and leadership development. There was one common goal as regards the objectives of all activities organized; that is, a desire to help create unity among the students. One objective specified sometime in the past and later on abandoned was that of the guidelines based on "seniority, order, tradition, unity, and spirit." With reference to the structure of student activities initiated by the University, there had been five alterations. As for those activities initiated by the student body, the organizational structure had been changed six times. During 1943-1977, all activities organized were not clearly classified. They only emerged in the form of individual groupings: association, student organization, student council and student club. It was during the period of 1978-1989 that these activities were classified into four areas according to their objectives: academic, sports, social welfare, and cultural.

Both lecturers and students were of the opinion that students had met the objectives of their activities; that is, they had acquired social skills. Students could develop good human relationship which enabled them to work effectively with others. The execution of the plan for any activity was normally made by a students' committee, and the activities carried out were usually in line with the intention of their seniors. Student activity advisors were in rapport and could mix effectively with people of different ages. Students spent economically on useful activities, and the University made available to them building facilities, materials and the like. There were few problems with regard to the cooperation of the majority students in organizing any activity.

The environmental factors related to the organization of activities were as follows: Interests of lecturers and students, availability of facilities, students' free time, attention given by administrators, good relationship among students themselves, and students' good public relations. The nation's politics at certain times could jeopardise particular activities, and affect the administration of certain organized activities. The country's economic situations and students' financial support, as well as cooperation given by the target group could influence the organization of student activities.

ภาควิชา อุดมศึกษา
สาขาวิชา อุดมศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต พิกุล บุญประเสริฐ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Wallapa S. Devahastin

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปด้วยดี เนื่องด้วยความอนุเคราะห์จากรองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ที่ได้สนับสนุนส่งเสริมและให้คำแนะนำในการวิจัยเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ คุณชวนชม จันทระเปารยะ ศาสตราจารย์ ระพี สาคริก ศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด คดีการ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือ อันเป็นประโยชน์แก่การวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สำเนา ขจรศิลป์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา โขวิไลกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญนุช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร สิ้นสิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิต เข้มทอง คุณวชิรา เพ็ญโรจน์ คุณปรีชา ทรายธารทิพย์ คุณจิรวัดน์ วีรังกรและนายแพทย์ภิญโญ กัลยาณมิตร ซึ่งได้ตรวจแก้ไขแบบสอบถามพร้อมให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่การวิจัย

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุขสถาน รองศาสตราจารย์ ดร.บุญธรรม จิตต์อนันต์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสถียร บัณฑิตน้อย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุมพล งามผ่องใส ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย แสงสิงแก้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นที นิลนพคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สิทธิชัย เกษตรเกษม คุณวิรุฬห์ บ่อมทอง คุณตรุณี เอียรรัฐดิษฐ์ คุณณรงค์ศักดิ์ เสนาณรงค์ คุณเดชารัตน์ สุขกำเนิด คุณอนุศักดิ์ เนตรวิเชียร ที่ให้ความร่วมมือให้การสัมภาษณ์เก็บข้อมูลวิจัย

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยและขอขอบคุณเพื่อนและรุ่นพี่ร่วมสถาบันทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้า โดยเฉพาะอาจารย์ อัจฉรา ภาณุรัตน์ คุณเดือนใจ พันธุ์ถ้วน คุณवासนา วงษ์เยาว์

สุดท้ายขอขอบคุณบิดา มารดา สามีและน้อง ๆ อันเป็นที่รัก ที่เป็นกำลังใจสำคัญของ ผู้วิจัย

พิทล บุญประ เสริฐ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามเพื่อการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
2. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ประวัติของกิจกรรมนิตินักศึกษา.....	9
ความสำคัญของกิจกรรมนิตินักศึกษา.....	11
ความหมายของกิจกรรมนิตินักศึกษา.....	13
ปรัชญา วัตถุประสงค์ นโยบายของงานกิจกรรมนิตินักศึกษา.....	13
วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนิตินักศึกษา.....	15
นโยบายของงานกิจกรรมนิตินักศึกษา.....	16
โครงสร้างการบริหารงานกิจกรรมนิตินักศึกษา.....	17
โครงสร้างการบริหารงานองค์การนิตินักศึกษา.....	19

	หน้า
ประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา.....	23
การเงินและงบประมาณของงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา.....	25
อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมนิสิตนักศึกษา.....	27
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา.....	28
สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องต่อการทำกิจกรรมนิสิตนักศึกษา.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
ประวัติความเป็นมาโดยสังเขปของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.....	40
ประวัติความเป็นมาของกิจกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.....	46
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
การศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์.....	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การกำหนดค่าของมาตราส่วนประมาณค่า.....	66
การแปรค่าของมาตราส่วนประมาณค่า.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	69
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาประวัติความเป็นมาของกิจกรรมนิสิตมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ในช่วงสมัยต่าง ๆ ตั้งแต่ พ.ศ.2486-2532..	
นโยบายและวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนิสิต.....	72
โครงสร้างการบริหารกิจกรรมนิสิต.....	83
ประเภทและลักษณะของกิจกรรมนิสิต.....	103
การจัดดำเนินการกิจกรรมนิสิต.....	111
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในปัจจุบันจากแบบสอบถาม.....	114
สถานภาพตัวนิสิต.....	115
สถานภาพของอาจารย์.....	120

	หน้า
ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์นิสิตเกี่ยวกับการ ดำเนินงานกิจกรรมนิสิต.....	124
ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมนิสิต.....	145
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ.....	154
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	154
ขอบเขตการวิจัย.....	154
วิธีดำเนินการวิจัย.....	154
สรุปผลการวิจัย.....	156
อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	175
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย.....	191
รายการอ้างอิง.....	192
ภาคผนวก ก.	201
ภาคผนวก ข.	247
ประวัติผู้เขียน.....	306

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากร.....	61
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างอาจารย์และนิสิตในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.....	61
3 วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนิสิตในรูป "องค์การนิสิต" จำแนกตาม ที่กำหนดไว้ในระเบียบในช่วงสมัยต่าง ๆ.....	79
4 โครงสร้างการบริหารกิจกรรมนิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในช่วง ต่าง ๆ.....	84
5 ประเภทกิจกรรมที่อยู่ในรูป "แผนก" "สโมสร" "กลุ่ม" "ชมรมหรือ ชุมนุม" ในช่วง พ.ศ. 2486-2532 ในสังกัดองค์การบริหารองค์การนิสิต	106
6 สถานภาพของนิสิต.....	115
7 สถานภาพของอาจารย์.....	120
8 ความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต เกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ ในการ ดำเนินงานกิจกรรมนิสิต.....	124
9 ความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต เกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการทำกิจกรรมนิสิต.....	126
10 ความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต เกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมนิสิต....	128
11 ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการ ดำเนินงานกิจกรรมนิสิต.....	133
12 ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย ที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมนิสิต.....	136
13 ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอก มหาวิทยาลัย ที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมนิสิต.....	139
14 ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เพื่อการส่งเสริม การพัฒนานิสิต.....	142